

OBSAH

Úvod	13
Seznam zkratek	15
Část 1 – Instutucionální systém Evropské unie	
1. kapitola – Vývoj evropské integrace	19
1.1 Poválečné ekonomické integrační aktivity	19
1.1.1 Založení Evropských společenství	19
1.1.1.1 Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO).....	20
1.1.1.2 Evropské hospodářské společenství (EHS)	21
1.1.1.3 EURATOM	22
1.1.2 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	22
1.1.3 Evropský hospodářský prostor (EHP).....	23
1.2 Politické integrační aktivity.....	24
1.2.1 Evropské obranné společenství (EOS).....	24
1.2.2 Rada Evropy	25
1.2.3 Západoevropská unie (ZEU).....	26
1.3 Rozšiřování a upevňování integrace	27
1.3.1 Širší politický kontext.....	27
1.3.2 Jednotný evropský akt	29
1.3.3 Schengenský systém	31
1.3.4 Smlouva o Evropské unii	31
1.3.5 Země střední a východní Evropy	32
2. kapitola – Orgány a instituce Evropské unie.....	36
2.1 Funkční aspekty	36
2.2 Základní orgány Evropské unie	38
2.2.1 Evropský parlament	38
2.2.2 Evropská rada	41
2.2.3 Rada	42
2.2.4 Evropská komise.....	44
2.2.5 Soudní dvůr Evropské unie.....	47
2.2.6 Evropská centrální banka	49
2.2.7 Účetní dvůr	50
2.3 Další instituce Evropské unie	50
2.3.1 Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů.....	50
2.3.2 Evropská investiční banka.....	51
2.4 Evropský veřejný ochránce práv (ombudsman).....	51
Část 2 – Právo Evropské unie a jeho prameny	
3. kapitola – Právo Evropské unie.....	55
3.1 Pojem evropské právo	55

3.2	Lisabonská smlouva	58
3.3	Dělbá pravomocí	61
3.4	Prameny unijního práva	62
3.4.1	Primární právo Evropské unie	63
3.4.2	Právní akty Evropské unie	63
3.4.2.1	Nařízení	65
3.4.2.2	Směrnice	65
3.4.2.3	Rozhodnutí	66
3.4.2.4	Doporučení a stanoviska	66
3.4.3	Mezinárodní smlouvy	67
3.4.4	Obecné zásady práva Evropské unie	67
3.4.5	Judikatura Evropského soudního dvora	69
3.5	Zahraníční politiky Evropské unie	69
4.	kapitola – Některé základní unijní instituty	72
4.1	Acquis Evropské unie	72
4.2	Harmonizace práva	75
4.3	Zásady subsidiarity a proporcionality	76
4.4	Posílená spolupráce	77
 Část 3 – Ochrana základních práv v Evropské unii		
5.	kapitola – Výklad unijního systému	83
5.1	Základní východiska	83
5.2	Občanství Evropské unie	85
5.3	Systém ochrany základních práv v Evropské unii	86
5.3.1	Geneze systému	86
5.3.2	Prameny základních práv	89
5.4	Listina základních práv EU	90
5.4.1	Vypracování Listiny	90
5.4.2	Právní dimenze Listiny	91
5.5	Komentář vybraných základních práv Listiny	93
5.5.1	Ochrana osobních údajů	93
5.5.2	Zákaz diskriminace	96
5.5.3	Právo na řádnou správu	98
5.5.4	Právo na přístup k dokumentům	99
5.6	Další vybraná práva	100
5.7	Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA)	103
5.8	Ambivalentní role státu	104
 Část 4 – Volný pohyb osob a jeho bezpečnostní aspekty		
6.	kapitola – Volný pohyb osob	111
6.1	Základní úprava a charakteristika	111
6.2	Výjimky pro Spojené království a Irsko	114
6.3	Směrnice o volném pohybu	115

6.3.1	Omezení z bezpečnostních důvodů (výjimky).....	117
6.3.2	Poznámky k judikatuře	119
6.4	Zaměstnávání ve veřejné správě	120
6.5	Bezpečnostní výhrady u dalších svobod.....	122
7.	kapitola – Realizace společné azylové politiky	126
7.1	Vývoj azylové politiky od Schengenu po Dublin.....	126
7.2	Nařízení k azylu (Dublin III)	127
7.3	Tzv. kvalifikační a procedurální směrnice.....	130
7.4	Exkurz: azyl pro občany Evropské unie.....	135
7.5	Institucionální zajištění	136
7.5.1	Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)	136
7.5.2	EURODAC	137
7.5.3	Nové azylové, migrační a bezpečnostní fondy	139
7.6	Problémy řešení současné migrační krize.....	140
Část 5 – Institut prostor svobody, bezpečnosti a práva		
8.	kapitola – Charakteristika oblasti.....	149
8.1	Historie vytvoření institutu.....	149
8.1.1	Vývoj před institucionalizací.....	149
8.1.2	Amsterodamská smlouva	151
8.1.3	Tzv. amsterodamský cíl	153
8.2	Základní koncepční dokumenty	157
8.2.1	Strategické směry 2020	157
8.2.1.1	Hlavní body dokumentu	157
8.2.1.2	Strategická agenda pro Evropskou unii	161
8.2.1.3	Závěrečné poznámky.....	162
8.2.2	Evropský program pro bezpečnost.....	164
8.2.2.1	Zlepšení spolupráce v oblasti bezpečnosti	164
8.2.2.2	Posílení pilířů činnosti Evropské unie	166
8.2.2.3	Tři priority programu.....	168
8.2.2.4	Závěrečné poznámky.....	172
8.3	Vnitřní bezpečnost Evropské unie	173
8.3.1	Funkční pojmové vymezení	173
8.3.2	Institut vnitřní bezpečnost Evropské unie	176
8.4	Zakotvení v Lisabonské smlouvě	178
8.4.1	Základní změny	178
8.4.2	Obecná ustanovení.....	181
8.4.3	Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalců	184
8.4.3.1	Kontrola na hranicích	184
8.4.3.2	Společná azylová politika	184
8.4.3.3	Společná přistěhovalčká politika	186
8.4.4	Justiční spolupráce v občanských věcech	187

8.4.5	Justiční spolupráce v trestních věcech	188
8.4.5.1	Základní pravidla spolupráce	188
8.4.5.2	EUROJUST	191
8.4.5.3	Úřad evropského veřejného žalobce	192
8.4.6	Policejní spolupráce	193
8.5	Změny v legislativním procesu.	195
8.6	Emergency brakes	197
8.7	Výjimky pro členské státy	198
8.7.1	Spojené království a Irsko	198
8.7.2	Dánsko	199
8.7.3	Protokol o schengenském acquis začleněném do rámce EU	201
8.8	Závěrečné poznámky.	202

Část 6 – Nástroje policejní spolupráce

9. kapitola – Schengen	209	
9.1	Vznik schengenského systému.	209
9.2	Etiologie právních aspektů Schengenu	212
9.3	Schengenská prováděcí úmluva	215
9.4	Schengenský hraniční kodex	216
9.5	Vízová politika	220
9.6	Policejní spolupráce	224
9.7	Justiční spolupráce v trestních věcech.	228
9.8	Schengenský informační systém (SIS).	229
9.8.1	Účel systému	229
9.8.2	Složky systému	230
9.8.3	SIRENE	230
9.8.4	Záznamy v SIS.	232
9.8.5	Přístup k SIS a ochrana osobních údajů	234
9.9	Vízový informační systém (VIS)	236
9.10	FRONTEX.	240
9.10.1	Vznik agentury	240
9.10.2	Integrovaná správa hranic	240
9.10.3	Institucionální úprava	242
9.10.4	RABIT – jednotky rychlé reakce	245
9.10.5	Evropské jednotky pohraniční stráže.	246
10. kapitola – Europol.	248	
10.1	Vznik Europolu	248
10.2	Právní základ a poslání Europolu.	249
10.2.1	Úprava v Lisabonské smlouvě.	250
10.2.2	Rozhodnutí Rady o Europolu	251
10.2.2.1	Poslání, cíle a úkoly Europolu	252
10.2.2.2	Mandát Europolu.	253
10.3	Struktura Europolu a jeho orgány	254

10.3.1	Orgány Europolu	254
10.3.1.1	Správní rada	254
10.3.1.2	Ředitel	255
10.3.2	Informační systém Europolu.	256
10.3.2.1	Analytické pracovní soubory.	257
10.3.3	Ochrana osobních údajů	258
10.3.4	Styční důstojníci	260
10.3.5	Národní jednotky Europolu	260
10.4	Vztahy Europolu s dalšími subjekty	261
10.5	Evropská policejní akademie (CEPOL).	264
10.6	Závěrem.	266
11.	kapitola – Průmská smlouva	268
11.1	Obsah a právní charakter smlouvy	268
11.2	Začlenění Průmské smlouvy do právního rámce Evropské unie	270
12.	kapitola – Interpol	274
12.1	Vznik Interpolu	274
12.2	Institucionální a funkční stránka	275
12.3	Telekomunikační síť.	278
12.4	Prostředky spolupráce	279
12.5	Interpol v boji s terorismem	281
12.6	NCB – Interpol Praha	282
Část 7 – Nástroje justiční spolupráce		
13.	kapitola – Europeizace trestního práva	287
13.1	Vývoj justiční spolupráce v trestních věcech	287
13.2	Europeizace trestního práva	288
13.3	Závěrečné poznámky a vývody	291
14.	kapitola – Úmluva Evropské unie o právní pomoci	294
14.1	Obsah a zaměření úmluvy.	294
14.2	Společné vyšetřovací týmy	297
15.	kapitola – Eurojust a Evropská justiční síť	300
15.1	EUROJUST	300
15.1.1	Právní základ.	300
15.1.2	Organizace EUROJUSTu.	303
15.2	Evropská justiční síť.	304
15.3	Projekt Corpus Juris.	307
15.4	Projekt Úřad evropského veřejného žalobce	308
16.	kapitola – Evropský zatýkáací rozkaz.	311
16.1	Základní právní aspekty	311
16.2	Zásadní atributy a změny	313
17.	kapitola – Ochrana finančních zájmů Evropské unie	316
17.1	Základní právní úprava.	316

17.1.1	Úprava v primárním právu	316
17.1.2	Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství	317
17.1.3	Úloha Účetního dvora	319
17.1.4	Podvody s eurem.	319
17.2	OLAF	320
17.3	AFCOS.	323

Část 8 – Další oblasti spolupráce

18. kapitola – Oblasti související.	329	
18.1	Celní spolupráce.	329
18.2	Civilní ochrana	332
18.2.1	Právní základ a charakteristika.	332
18.3	Zvládání přeshraničních krizí.	336
18.3.1	Poznámky k bezpečnostní a obranné politice Evropské unie	336
18.3.2	Prioritní oblasti zvládání krizí	339
18.3.2.1	Policie.	339
18.3.2.2	Posílení právního státu (rule of law)	340
18.3.2.3	Civilní správa	341
18.3.2.4	Civilní ochrana	341
18.4	Exkurs: EUROGENDFOR (Evropské četnické síly)	342
18.4.1	Vznik	343
18.4.2	Charakteristika	344
18.4.3	Organizační uspořádání a působení	344
18.4.4	Nasazení	345

Část 9 – Evropská unie v boji s terorismem

19. kapitola – Bezpečnost Evropské unie (na pozadí bezpečnosti globální)	349	
19.1	Obecná charakteristika bezpečnostní situace.	349
19.2	Bezpečnost Evropské unie.	351
19.2.1	Bezpečnost Evropské unie jako součást transatlantické bezpečnosti.	351
19.2.2	Problematicčnost opatření Evropské unie	356
19.3	Hlavní světoví aktéři	357
19.4	Islamistický terorismus a jeho projevy	358
19.4.1	Nový fenomén terorismu – tzv. Islámský stát.	361
19.4.1.1	Proces etatizace Islámského státu.	362
19.4.1.2	Náhled prizmatem mezinárodního práva	363
19.5	Pracovní vymezení terorismu.	367
19.6	Přístupy USA v boji s terorismem	368
19.7	Závěrečné poznámky a premise	371
20. kapitola – Protiteroristické nástroje Evropské unie.	375	
20.1	Instrumenty mezinárodního práva	375

20.2	Protiteroristická opatření Evropské unie	378
20.2.1	Zásadní politické přístupy a opatření Evropské unie.	378
20.2.2	Typologie a základní koncepce.	379
20.3	Úprava v evropském právu	382
20.4	Protiteroristické nástroje Evropské unie	383
20.5	Politické nástroje Evropské unie	384
20.5.1	Evropská bezpečnostní strategie (2003)	384
20.5.2	Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid – 2004)	386
20.5.3	Akční plán EU na boj proti terorismu (2004).	387
20.5.4	Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)	389
20.5.5	Strategie EU pro boj proti terorismu (2005).	389
20.5.6	Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	391
20.5.7	Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů (2005).	392
20.6	Nástroje v oblasti civilní ochrany.	393
20.7	Protiteroristické právní nástroje Evropské unie.	397
20.8	Nová protiteroristická opatření Evropské unie	399
20.8.1	Návrh směrnice o boji proti terorismu (2015–2020).	399
20.8.2	Směrnice č. 2015/849 o opatřeních proti praní peněz nebo financování terorismu	400
20.8.3	Akční plán EU ohledně střelných zbraní a výbušnin	402
20.9	Možnosti derogace základních práv	403
20.9.1	Nástroje Rady Evropy.	403
20.9.2	Derogace podle Listiny základních práv EU.	405
	Příloha	408
	Summary	410
	Literatura	411
	O autorovi	425
	Věcný rejstřík.	426